

אכילה קודם התפילה כדי לאפשר טיפול רפואי (המשך)

א. נשמת אברהם או"ח פט:ב PDF pp. 122-123

ב. זמן מנחה

מנחה גדולה חצי שעה אחרי הצות
מנחה קטנה שעתיים חצי קודם שקיעת החמה

ג. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ט עמוד ב

משנה: לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה:
גמרא: הי "סמוך למנחה" אילמא למנחה גדולה, אמאי לא? האיכא שהות ביום טובא!
אלא סמוך למנחה קטנה, "אם התחילו אין מפסיקין", נימא תיהוי תיובתא דרבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי "כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה!" לא, לעולם סמוך למנחה גדולה, ובתספורת בן אלעשה, ולא למרחץ לכולא מילתא דמרחץ, ולא לבורסקי לבורסקי גדולה, ולא לאכול בסעודה גדולה, ולא לדין בתחילת דין. רב אחא בר יעקב אמר לעולם בתספורת דידן. לכתחילה אמאי לא ישב? גזירה שמא ישבר הזוג. ולא למרחץ להזיע בעלמא. לכתחילה אמאי לא? גזירה שמא יתעלפה. ולא לבורסקי לעיוני בעלמא. לכתחילה אמאי לא? דילמא חזי פסידא בזביניה ומטריד. ולא לאכול בסעודה קטנה. לכתחילה אמאי לא? דילמא אתי לאמשוכי. ולא לדין בגמר הדין. לכתחילה אמאי לא? דילמא חזי טעמא וסתר דינא:

ד. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח עמוד ב

רב אויא חלש ולא אתא לפרקא דרב יוסף. למחר כי אתא בעא אביי לאנוחי דעתיה דרב יוסף, אמר ליה "מאי טעמא לא אתא מר לפרקא?" אמר ליה "דהוה חליש לבאי ולא מצינא." אמר ליה "אמאי לא טעמת מידי ואתית?" אמר ליה "לא סבר לה מר להא דרב הונא דאמר רב הונא 'אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המוספין'?" אמר ליה "איבעי ליה למר לצלויי צלותא דמוספין ביחיד ולטעום מידי ולמית." אמר ליה "ולא סבר לה מר להא דאמר רבי יוחנן אסור לו לאדם שיקדים תפלתו לתפלת הצבור?" אמר ליה לאו אתמר עלה "אמר רבי אבא בצבור שנו?"
ולית הלכתא לא כרב הונא ולא כרבי יהושע בן לוי. כרב הונא הא דאמרן. כרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה.

ה. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת שמע סימן ע סעיף ה

היה עוסק באכילה או שהיה במרחץ, או שהיה עוסק בתספורת, או שהיה מהפך בעורות, או שהיו עוסקים בדין, להרמב"ם גומר ואח"כ קורא ק"ש, ואם היה מתירא שמא יעבור זמן קריאה ופסק וקרא, ה"ז משובח. ולהראב"ד, מפסיק וקורא אף על פי שיש שהות לקרות (וע"ל סי' רל"ה).

ו. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן פט סעיף ה

ואם התחיל לאכול קודם עלות השחר, צריך להפסיק. וי"א שא"צ להפסיק.

ז. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן פט סעיף ז

מותר להסתפר וליכנס למרחץ סמוך לשחרית, שלא גזרו אלא סמוך למנחה שהוא דבר המצוי.

ח. משנה ברורה סימן פט ס"ק לז

שהוא דבר וכו' - שרוב העם נכנסין שם ביום, אבל בשחר דבר שאינו מצוי הוא ולא גזרו בו. ואותן המלאכות שדרך בני אדם להשכים להם קודם עה"ש יש שמחמירים וסוברים דבחיצי שעה שקודם עה"ש אסור כמו סמוך למנחה וכדלעיל בסימן ע' בבה"ל עי"ש ע"כ טוב שיאמר ברכות מקודם:

ט. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה המנחה סימן רלב סעיף ב

לא ישב אדם להסתפר סמוך למנחה, עד שיתפלל; ולא יכנס למרחץ ולא לבורסקי (מקום שמעבדין שם העורות), ולא לדין ולא לאכול אפי' סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה; ואם התחיל באחת מכל אלו, אינו מפסיק אף על פי שהתחיל באיסור; והוא שיהא שהות ביום להתפלל אחר שיגמור סעודתו או מלאכתו, אבל אם אין שהות להתפלל אח"כ, צריך להפסיק מיד...

הגה: וי"ח וסבירא להו דסעודה קטנה מותר, ואינו אסור רק בסעודת נשואין או מילה (טור בשם ר"ת); וי"א דאפילו סעודה גדולה סמוך למ"ג שרי (בעל המאור והג"מ פ"ק דשבת); וי"א דסעודה קטנה אפי' סמוך למנחה קטנה שרי (טור בשם ר"י); ונהגו להקל כשתי הסברות, דהיינו בסעודה גדולה סמוך למנחה גדולה, ובסעודה קטנה סמוך למנחה קטנה. ואפשר הטעם משום דעכשיו קורין לבית הכנסת, לא חיישינן דלמא יפשע ולא יתפלל (אגודה פ"ק דשבת). (וע"ל סי' פ"ט); מיהו בסעודה גדולה יש להחמיר אפילו סמוך למנחה גדולה, ואפילו אם התחיל קודם לכן, כשמגיע מנחה קטנה והשעה עוברת, צריך לקום ולהתפלל (טור וב"י בשם הפוסקים).

י. נשמת אברהם או"ח פט:ט PDF pg. 124

יא. שו"ת יביע אומר חלק ה - אורח חיים סימן כב

ואשר ארי נעשה שואל אודות מה שנהגו ישראל קדושים להשכים קום בלילי שבתות לומר בצוותא בקשות ופזמונים עד הבוקר, ומחלקים להם עוגות ותה וקפה, לפני עה"ש, אם אין לגעור בהם על שאוכלים על הדם קודם תפלה, שבזוה"ק החמירו מאד בדבר, או יש להם ע"מ שיסמוכו. לזאת אשיב בקצרה כמסת הפנאי, כי הנה אמת נכון הדבר, כי בזוה"ק (פר' ויקהל דרט"ו ע"ב), מתבאר שאפילו הרבה קודם עלות השחר, כל שישן שינת קבע על מטתו, אסור לו לאכול עד שיתפלל שחרית, והאוכל עובר על הכתוב: לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו, והרי הוא כמנחש וכמעונן. ע"ש. והרה"ג המקובל מהר"נ שפירא בס' טוב הארץ, הובא בא"ר (סי' פט ס"ק יא), ובס' ברכי יוסף בשיו"ב (שם סק"א), כתב, שאף הקם בחצות לילה אסור לטעום, והטעום הרי הוא כעובד ע"ז, ונקרא מעונן ומנחש. ע"ש... אולם נראה שהגמרא והפוסקים חולקים ע"ז, כי בתענית (יב) תניא, "עד אימתי הוא אוכל ושותה (בליל התענית)? עד עמוד השחר. אמר רבא לא שנו אלא שלא ישן, אבל ישן אינו אוכל. איתיביה אביי, "ישן ועמד ה"ז אוכל!" התם במתנמנם. וכ"פ הרי"ף שם, והרמב"ם (פ"א מתענית ה"ח), והרא"ש שם, והטוש"ע (סי' תקסד ס"א). ומבואר בסמ"ג ובטור דהאי "שינה" היינו שינת קבע כדרך שינת הלילה. ע"ש. ובירושלמי שם איתא, "לא שנו אלא שלא התנה, אבל התנה מותר." והובא להלכה בהר"ח ובתוס' ובהרא"ש (תענית יב:). וכ"פ ראבי"ה תענית (סי' תתנט עמוד תריט). ובאו"ז ה"ב (סי' תו). וכ"כ המרדכי והסמ"ג ושאר פוסקים. וכ' בהגמ"י שגם הש"ס דידן מודה לד' הירוש'. וכ' מרן הב"י שכדאי לסמוך על כל הני רבנותא להקל כשהתנה. וכ"פ בש"ע. וע"ע בפסחים (קכ). ובטוש"ע (סי' תעז ס"ב). ע"ש. נמצא שהש"ס והפוסקים חולקים בהדיא על משמעות הזוה"ק והמקובלים הנ"ל, וס"ל דלא שייך איסור אכילה ושתיה שלפני תפלת שחרית, אלא לאחר שהגיע זמן תפלה... וידוע שבכל מקום שהתלמוד חולק על הזוה"ק הלכה כהש"ס והפוסקים. וכמבואר בב"י (סי' קמא). ע"ש...

יב. נשמת אברהם או"ח פט:ט אך כותב PDF pg. 124